

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 406/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. septembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť A. M. a A. M., P., zastúpených advokátom JUDr. R. S., D., vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Považská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C/83/2006 a jeho rozsudkom z 25. augusta 2009, postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co/301/2009 a jeho rozsudkom z 2. marca 2010 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo/90/2010 a jeho uznesením z 30. júla 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. M. a A. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. novembra 2010 doručená faxom a 22. novembra 2010 poštou sťažnosť A. M. a A. M. (ďalej len

„sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C/83/2006 a jeho rozsudkom z 25. augusta 2009 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“), postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co/301/2009 a jeho rozsudkom z 2. marca 2010 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo/90/2010 a jeho uznesením z 30. júla 2010 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Predmetom sporu pred všeobecnými súdmi bolo rozhodovanie o zaplatení nedoplatku vyúčtovaného sťažovateľom správcom domu za platby spojené s užívaním bytu za rok 2003 a január 2004. V tomto spore boli sťažovatelia v procesnom postavení žalovaných.

Rozsudkom okresného súdu č. k. 4 C/83/2006-150 z 25. septembra 2007 v spojitosti doplnujúcim rozsudkom č. k. 4 C/83/2006-151 z 9. októbra 2007 boli sťažovatelia zaviazaní zaplatiť obchodnej spoločnosti M..., s. r. o., P. (žalobkyni), spoločne a nerozdielne sumu 16 826 Sk a vo zvyšku bola žaloba žalobkyne zamietnutá. Zároveň okresný súd uložil sťažovateľom povinnosť nahradiť žalobkyni spoločne a nerozdielne trovy konania.

Krajský súd na základe odvolania sťažovateľov uznesením č. k. 19 Co 318/2007-188 z 8. apríla 2008 zrušil uvedené prvostupňové rozhodnutie a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho zrušujúceho rozhodnutia krajský súd okrem iného uviedol, že bude potrebné doplniť dokazovanie v zmysle návrhov sťažovateľov, teda najskôr zistiť skutočnú výmeru bytu sťažovateľov a následne skutočné náklady na plnenie spojené s užívaním bytu za rok 2003 a január 2004, čo bude možné zisťovať prípadným porovnaním nákladov v obdobnom byte, resp. znaleckým dokazovaním, ako to žiadali sťažovatelia, keď znalec posúdi aj okolnosť, či neumiestnenie radiátora v obývacej izbe v danom prípade ovplyvňuje výšku nákladov z hľadiska vykurovacej plochy.

Rozsudkom č. k. 4 C/83/2006-316 z 25. augusta 2009 okresný súd rozhodol tak, že zaviazal sťažovateľov zaplatiť žalobkyni spoločne a nerozdielne sumu 401,55 € (12 097 Sk) a trovy konania. Predmetná suma predstavovala nedoplatok za poskytnuté plnenia spojené s užívaním bytu, a to za rok 2003 a prvý mesiac roku 2004. V prevyšujúcej časti okresný súd žalobu zamietol. Okresný súd pri rozhodovaní vychádzal z nariadeného znaleckého dokazovania, v rámci ktorého mala byť ustálená presná podlahová výmera bytu sťažovateľov, avšak vo veci ustanovený znalec vychádzal podľa sťažovateľov pri vyhotovení znaleckého posudku z nesprávnej výmery bytu, na čo nebol pri svojom vypočítaní na pojednávaní uskutočnenom 25. augusta 2009 okresným súdom upozornený. Sťažovatelia taktiež tvrdia, že znalec nesprávne posúdil sumu nimi uhradených preddavkov, v dôsledku čoho bol nesprávne vypočítaný aj ich celkový nedoplatok za rozhodné obdobie. So sťažovateľmi v nadväznosti na tieto výhrady uplatnenými námietkami proti znaleckému posudku sa okresný súd podľa nich vôbec nevysporiadal.

Okresný súd nevyhovel ani návrhu sťažovateľov, ktorý predložili na poslednom pojednávaní, t. j. 25. augusta 2009, keď s odvolaním sa na hospodárnosť konania (výška trov konania totiž vysoko prevýšila výšku uplatnenej istiny) nenariadil doplnenie dokazovania ďalším znaleckým dokazovaním.

Na odvolanie žalobkyne, ako aj sťažovateľov krajský súd ako odvolací súd rozsudkom sp. zn. 17 Co/301/2009 z 2. marca 2010 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny a zároveň žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Krajský súd považoval odôvodnenie prvostupňového súdu o nevykonaní sťažovateľmi navrhnutého dôkazu za dostačujúce.

Proti označenému rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie, v ktorom navrhli napadnutý potvrdzujúci rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na nové konanie. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Cdo/90/2010 z 30. júla 2010 dovolanie odmietol pre neprípustnosť.

Sťažnosť smeruje proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 4 C/83/2006 z 25. augusta 2009, rozsudku krajského súdu sp. zn. 17 Co/301/2009 z 2. marca 2010 a uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo/90/2010 z 30. júla 2010 a sťažovatelia sa ňou domáhajú ich zrušenia a ďalšieho konania vo veci.

Sťažovatelia si taktiež uplatňujú primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C/83/2006 a jeho rozsudkom z 25. augusta 2009

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (IV. ÚS 23/05). Judikatúra ústavného súdu stabilne pripomína, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09).

Vzhľadom na princíp subsidiarity ustanovený v čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľmi uplatnených námietkach porušenia ich práv napadnutým rozsudkom okresného súdu. Ochrany svojich práv sa sťažovatelia mohli domáhať a aj sa domáhali podaním odvolania proti rozsudku okresného súdu. Ústavný súd z tohto dôvodu sťažnosť v časti, ktorá smeruje proti napadnutému rozsudku okresného súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co/301/2009 a jeho rozsudkom z 2. marca 2010

Ústavný súd poukazuje na svoju aktuálnu rozhodovaciu činnosť, podľa ktorej v prípade, ak nedôjde v dovolacom konaní k zrušeniu, resp. k zmene napadnutého rozhodnutia, je daná právomoc ústavného súdu tak na preskúmanie dovolacieho

rozhodnutia, ako aj odvolacieho rozhodnutia a zákonná dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti plynie od doručenia dovolacieho rozhodnutia najvyššieho súdu (porovnaj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54 a tiež rozhodnutia ústavného súdu II. ÚS 324/2010, III. ÚS 192/2010, IV. ÚS 245/2010, III. ÚS 192/2011). Predbežnému prerokovaniu sťažnosti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu nebráni ani nedostatok právomoci ústavného súdu. Ústavný súd preto preskúmal, či nie sú dané iné dôvody odmietnutia sťažnosti, najmä či neprichádza do úvahy jej posúdenie ako zjavne neopodstatnenej.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

Z ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike (princíp subsidiarity) vyplýva, že rozhodovanie v občianskoprávných veciach patrí do právomoci všeobecných súdov. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia v súvislosti s právnym posúdením ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Z týchto hľadísk posúdil ústavný súd sťažnosť sťažovateľov namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Článok 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (IV. ÚS 115/07). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu nemožno vidieť medzi základným právom v čl. 46 ods. 1 ústavy

a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97), a preto sa ich porušenie skúma spoločne.

Vychádzajúc z uvedeného bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či napadnutý rozsudok krajského súdu (resp. postup predchádzajúci jeho vydaniu) možno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, a teda z ústavného hľadiska za neakceptovateľný a neudržateľný.

Podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľov s postupom a rozhodnutím okresného súdu, pričom pochybenia tohto súdu podľa sťažovateľov neodstránil ani krajský súd a ani najvyšší súd, čím malo dôjsť k porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Námietky sťažovateľov smerujú vecne proti prvostupňovému rozhodnutiu, ktoré bolo potvrdené krajským súdom. Ústavný súd sa námietskami sťažovateľov proti napadnutému rozsudku okresného súdu zaoberal z toho hľadiska, v akom by mohli prípadne zakladať porušenie základných práv sťažovateľov napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

Sťažovatelia odôvodnili svoju sťažnosť troma hlavnými námietskami.

Podstatou prvej námietky je nesprávny postup okresného súdu pri vyhodnocovaní dôkazov v súvislosti s dvoma znaleckými posudkami. Sťažovatelia tvrdia, že „... *Okresný súd... vychádzal z nariadeného dokazovania znaleckým posudkom Ing. J. P. č. 76/2008 zo dňa 01. 10. 2008, ktorý mal za úlohu ustáliť presnú podlahovú výmeru bytu č... a znaleckým posudkom Ing. M. V. č. 1/2009 zo dňa 18. 02. 2009, ktorý mal v znaleckom posudku podľa uznesenia OS Považská Bystrica č. k. 4 C/83/2006-238 zo dňa 21. 11. 2008 vypočítať skutočné náklady na plnenie spojené s užívaním bytu č... za rok 2003 a január 2004 s prihliadnutím na výpočet podlahovej plochy bytu znalcom Ing. J. P. v znaleckom posudku č. 76/2008 a posúdením tejto skutočnosti, či neumiestnenie radiátora v obývacej izbe v danom prípade ovplyvňuje výšku nákladov z hľadiska vykurovanej plochy.*“. Podľa sťažovateľov znalecký posudok znalca Ing. M. V. vychádzal z inej výmery, ako vyplývala z posudku Ing. J. P., a tento nedostatok nebol okresným súdom odstránený.

Ústavný súd z príloh (odvolanie z 21. októbra 2009 proti napadnutému rozsudku okresného súdu) zistil, že namietaný rozdiel vo výmere nebol sťažovateľmi zahrnutý do odvolania proti napadnutému rozsudku okresného súdu. V odvolaní sa sťažovatelia, právne zastúpení advokátom, dovoľávali výmery bytu vypočítanej Ing. J. P. v jeho znaleckom posudku iba v súvislosti s vyúčtovaním služieb za byt žalobkyňou, čím odôvodňovali ďalšie znalecké dokazovanie týkajúce sa iných platieb, ako je dodávka tepla, teda v súvislosti s treťou námietkou, ktorá bude ústavným súdom posudzovaná ďalej.

Ústavný súd stabilne zdôrazňuje, že nie je ďalšou inštanciou súdneho konania a sťažnosť nie je opravným prostriedkom proti prvostupňovému rozhodnutiu. Dodatočné námietky sťažovateľov, ktoré neboli zahrnuté do odvolania proti rozhodnutiu prvostupňového súdu a mali a mohli byť uplatnené v riadnom opravnom konaní, nie sú pred ústavným súdom uplatniteľné (podobne napr. IV. ÚS 100/07).

Konanie o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže byť prostriedkom, ktorý by nahradzoval konanie pred príslušnými orgánmi verejnej moci a ktorým by sa umožnilo prihliadnuť na nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré mohli mať vplyv na právoplatné rozhodnutie, proti ktorému sťažnosť smeruje, pritom ale neboli uplatnené vo veci samej.

Keďže tento sťažovateľmi namietaný nedostatok v postupe a rozhodnutí okresného súdu nebol predmetom odvolania, nemohol byť ani preskúmaný v odvolacom konaní a nemohol sa ani prejavíť v rozhodnutí krajského súdu. Postupom krajského súdu a ani jeho napadnutým rozsudkom z dôvodu prvej námietky sťažovateľov preto nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd ale nad rámec uvedeného považuje za vhodné zmieniť sa o tom, že z príloh sťažnosti vyplýva, že výmera predmetného bytu bola predmetom štyroch znaleckých posudkov (zápisnica o pojednávaní pred okresným súdom z 21. mája 2009), zároveň aj znalecký posudok znalca Ing. M. V. porovnáva svoje výpočty podlahovej plochy

daného bytu podľa viacerých zdrojov vrátane znaleckého posudku Ing. J. P. a odôvodňuje výpočet podlahovej plochy.

Podstatou druhej námietky je nesúhlas sťažovateľov s výpočtom dlhovanej sumy v zmysle znaleckého posudku Ing. M. V., ktorý podľa sťažovateľov „... pri prepočte skutočných nákladov za rok 2003 a prvý mesiac roku 2004 vychádzal z toho, že sťažovatelia zaplatili navrhovateľovi v roku 2003 na preddavkových platbách sumu 25.500,- Sk a v januári roku 2004 sumu 2.300,- Sk. Vychádzal z toho, že sťažovatelia platili preddavky mesačne pozadu a teda posledná platba za december 2003 bola zaúčtovaná až v roku 2004 a to v januári, vo februári 2004 však sťažovatelia zaplatili navrhovateľovi na jeho účet (na účet M. P.) sumu 2.500,- Sk. Celkovo teda sťažovatelia uhradili za platby spojené s užívaním predmetného bytu oprávnenej osobe – M. P. sumu 28.500,- Sk. Túto sumu mal za preukázanú OS Považská Bystrica v rozsudku č. k. 4 C/83/2006-150 zo dňa 25. 09. 2007, keďže sťažovatelia dokladovali všetky potvrdenia o zrealizovaní hotovostných vkladov na účet oprávnenej osoby. Inštitút právnej istoty ohľadne preukázaných skutočností je potrebné aplikovať bezvýhradne, ak súd ustáli určitú skutočnosť a považuje ju za preukázanú (a odvolací súd sa v tejto časti stotožní s jeho argumentáciou), musí tieto preukázané skutočnosti aplikovať prvostupňový súd aj vo svojom ďalšom rozhodnutí.

Znalec Ing. V. vypočítal skutočné náklady za rok 2003 a prvý mesiac roku 2004 na celkovú sumu 39.987,- Sk, pričom z nich odpočítal v rozpore s vyššie uvedenou skutočnosťou sumu 27.800,- Sk a nie 28.500,- Sk, pričom celkový nedoplatok mu vyšiel na sumu 12.097,- Sk, namiesto 11.397,- Sk.

Následne Okresný súd Považská Bystrica v rozsudku 4 C/83/2006-316 zo dňa 25. 08. 2009 zaviazal sťažovateľov k úhrade sumy 12.097,- Sk (401,55 €) a to aj napriek tomu, že vo vykonanom dokazovaní mal za dokázané a ustálené, že sťažovatelia uhradili za rozhodné obdobie na preddavkoch sumu 28.500,- Sk.

Sťažovatelia a v konečnom dôsledku aj navrhovateľ v tomto konaní rozporovali znalecký posudok Ing. V., súd vypočul znalca na pojednávaní, avšak s vyššie uvedeným rozporom vo výške preddavkových platieb v znaleckom posudku a preddavkových platieb doložených v súdnom spise sa vôbec nevysporiadal. V rozpore s týmto si však bez zdôvodnenia osvojil konečnú sumu ustálenú znalcom Ing. V. “.

Ústavný súd uvádza, že účelom znaleckej činnosti je objasnenie skutkových okolností prerokúvaného prípadu na základe odborných znalostí, ktorými konajúci súd nedisponuje.

Ústavný súd ďalej zdôrazňuje, že mu v intenciách uvedeného zásadne neprislúcha hodnotiť vykonané dôkazy (výsluch svedkov, znalecké dokazovanie a iné), tak ako to požadujú sťažovatelia vo svojej sťažnosti. Ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať vecnú správnosť uvedeného znaleckého posudku (m. m. IV. ÚS 241/2010). Takýto postup ústavného súdu by bol nielen v rozpore s jeho už spomínaným postavením, ale popieral by základné zásady ústnosti a bezprostrednosti súdneho konania, ktoré vytvárajú najlepšie predpoklady na zistenie materiálnej pravdy (m. m. I. ÚS 118/2011). Ústavný súd preto nie je oprávnený preskúmať znalecký posudok, ale iba súlad postupu všeobecného súdu pri vyvodzovaní záverov vyplývajúcich z tohto posudku s ústavou.

Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že ako judikatúra Komisie pre ľudské práva (sťažnosť č. 6172/73, X. v. United Kingdom, sťažnosť č. 10000/83, H v. United Kingdom), tak aj doterajšia judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. v prípade Delcourt, resp. Monnel a Morris) pod spravodlivým súdnym procesom (fair hearing) v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu.

Pokiaľ ide o námietky sťažovateľov k obsahu znaleckého posudku, je potrebné uviesť, že sťažovatelia mali možnosť uplatniť svoje procesné právo účastníkov konania vyjadriť sa ku všetkým dôkazom, ktoré sa v konaní vykonali [§ 123 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)]. Súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu je aj právny názor, že ak všeobecný súd reagoval na procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu a štádia civilného procesu, v ktorom účastník uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, nemôže dôjsť k porušeniu základného práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 329/04, III. ÚS 30/06).

Podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu „ust. § 127 O. s. p. ustanovuje zásadu, že tam, kde posúdenie skutkového stavu závisí na odborných vedomostiach, je povinnosťou súdu posúdiť tieto okolnosti prostredníctvom odborného znaleckého posudku, a to aj vtedy, ak by súd mal potrebné odborné vedomosti. Súd hodnotí znalecký posudok ako každý iný dôkaz. Skúma, či posudok vychádza zo zistených skutočností, či nie je rozporný a či z hľadiska pravidiel logického myslenia je presvedčivý.

V prejednávanej veci vypočítal ustanovený znalec z odboru energetiky náklady, ktoré bolo potrebné vynaložiť na vykurovanie bytu odporcov v roku 2003 a v januári 2004. Námiety k metodike výpočtov, ktoré uplatnil navrhovateľ vo svojom odvolaní, znalec vysvetlil pri výsluchu na okresnom súde, a to ako v otázke výpočtu množstva tepla potrebného na ohrev miestnosti bez radiátora, tak aj spôsob určenia množstva tepla – podľa plochy bytu, čo korešponduje aj pravidlami rozúčtovania Spoločenstva vlastníkov bytov a nebytových priestorov domu č... Okresný súd hodnotil znalecký dôkaz v súlade s požiadavkou na jeho logickosť a presvedčivosť a iný záver nezistil ani odvolací súd.“

Podľa názoru ústavného súdu nemožno napadnuté rozhodnutie krajského súdu v tejto časti považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Predmetom znaleckého posudku mal byť výpočet nákladov na vykurovanie daného bytu, nie výška uskutočnených platieb sťažovateľov, ktoré posudzoval všeobecný súd. Vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa nedostatočného odôvodnenia určenia výšky platieb sťažovateľov ústavný súd poukazuje na to, že aj samotní sťažovatelia v odvolaní proti napadnutému rozsudku súdu prvého stupňa na s. 2 uvádzajú: „Zálohové platby za rok 2003 boli vo výške 25 500,- Sk a za január roka 2004 boli vo výške 2 300,- Sk, spolu je to 27 800,- Sk.“ Krajský súd preto nemal dôvod spochybňovať výšku platieb sťažovateľov, ktorú títo namietajú v sťažnosti pred ústavným súdom (rozdiel medzi 27 800 Sk a 28 500 Sk).

Obsah námietok sťažovateľov proti znaleckému posudku, resp. postupu okresného súdu a krajského súdu nemá podľa ústavného súdu taký charakter, ktorý by indikoval ústavne neudržateľné vyhodnotenie tohto dôkazného prostriedku okresným súdom ani krajským súdom. Postup krajského súdu, ale ani napadnutý rozsudok krajského súdu

z dôvodu druhej námietky sťažovateľov preto nesignalizujú žiadnu možnosť porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podstatou tretej námietky je nesúhlas sťažovateľov s nenariadením ďalšieho znaleckého dokazovania okresným súdom, ktorým sa dožadovali preskúmať výpočet výšky platieb v iných položkách, ako je vykurovanie. Podľa sťažovateľov *„Na poslednom pojednávaní, t. j. dňa 25. 08. 2009 sťažovatelia prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadali prvostupňový súd, aby vo veci nariadil aj znalecké dokazovanie za účelom zistenia správnosti výpočtu výšky nájomného za rozhodné obdobie aj v iných položkách ako vo vykurovaní, keďže v znaleckom posudku Ing. P. bola určená celková výmera podlahovej plochy predmetného bytu a navrhovateľ pri vyhotovovaní vyúčtovaní a určení výšky zálohových platieb vychádzal z výmery vyššej, ktorá sa teda ukázala ako nesprávna. Tento návrh na doplnenie dokazovania prvostupňový súd odmietol a nevykonal a neposkytol účastníkov dostatočné odôvodnenie svojho rozhodnutia. V odôvodnení rozsudku 4 C/83/2006-316 uviedol prvostupňový súd, že tak urobil z dôvodu, že za spornú otázku ohľadne vyúčtovanie služieb spojených s užívaním bytu mal len otázku vykurovania tohto bytu, preto ďalšie dokazovanie mal za nehospodárne a špekulatívne.*

V tejto súvislosti uvádzame, že súd nepostupoval správne. Sťažovatelia od začiatku spochybňovali vyúčtovanie navrhovateľa za rok 2003 a to vo všetkých položkách. Poukazovali na nesprávnu výmeru bytu, z ktorej navrhovateľ vychádzal a na nezrovnalosti v prijatých preddavkových platbách. V konečnom dôsledku OS Považská Bystrica v citovanom uznesení č. k. 4 C/83/2006-238 nariadil znalcovi vypočítať skutočné náklady na plnenie spojené s užívaním bytu, takými nákladmi sú tak náklady na vykurovanie, ale aj ohrev teplej vody, vodné, stočné a pod. Ak ustanovený znalec pri zistení skutočných nákladov zisťoval ich skutočnú výšku len v prípade vykurovania a pri ostatných položkách vychádzal z sporných vyúčtovaní navrhovateľom, konal tak v rozpore s úlohou, ktorá mu bola daná v predmetnom uznesení.“

Podľa krajského súdu *„Účastník konania je povinný pravdivo a úplne uviesť všetky potrebné skutočnosti a označiť dôkazné prostriedky. Nesplnenie povinnosti tvrdenia*

(pravdivého a úplného) a označenia dôkazov má za následok rozhodnutie, ktoré vyznie pre účastníka nepriaznivo.

Pokiaľ teda odporcovia navrhli znalecký dôkaz na okolnosť, či im navrhovateľ správne určil nájomné, nebolo potrebné tento dôkaz vykonať, keďže odporcovia jednoznačne a konkrétne netvrdili, čoho sa voči navrhovateľovi domáhajú, len žiadali preveriť, či bolo nájomné určené správne. Vo svojom odvolaní síce už tvrdili, že zrejme malo byť nájomné nižšie, a preto žiadajú dokazovanie znaleckým posudkom, avšak v odvolacom konaní už uvedená skutočnosť nemôže byť uplatnená, keďže odporcovia mohli túto skutočnosť uplatniť v konaní pred okresným súdom (§ 205a písm. d) O. s. p.).“

Podľa ústavného súdu dal krajský súd v okolnostiach tohto prípadu, predmetom ktorého bol spor o určenie výšky nákladov za vykurovanie bytu, na uvedenú námietku sťažovateľov odpoveď ústavne konformným spôsobom. Ústavný súd nepovažuje napadnuté rozhodnutie ani v tejto časti za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne.

Poukazujúc najmä na citované časti odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu ústavný súd zastáva názor, že namietaným rozsudkom krajského súdu ani postupom predchádzajúcim jeho vydaniu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Napadnutý rozsudok krajského súdu je dostatočným a preskúmateľným spôsobom odôvodnený (§ 157 OSP) a v tomto rámci sa krajský súd adekvátne vysporiadal s námietkami sťažovateľov, ktoré sú opätovne uvádzané v ich sťažnosti, pričom možno konštatovať, že ich argumentácia pri polemike s prijatými právnymi závermi neprekročila zákonný rámec.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že medzi namietaným rozsudkom krajského súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by naznačovala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnymi názormi krajského súdu nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti týchto názorov

a nezakladá ani právomoc ústavného súdu nahradiť právne názory krajského súdu svojimi vlastnými. Nie je úlohou ústavného súdu do detailov preskúmať prípad z pozície v okolnostiach daného prípadu aplikovaných právnych noriem ani opätovne podrobiť revízií napadnutý rozsudok so zámerom „vylepšiť“ jeho odôvodnenie, prípadne zostaviť zoznam možných pochybení najvyššieho súdu, ak tieto nemajú takú relevanciu, ktorá by mohla spochybniť konformitu záverov napadnutého rozsudku s ústavou (IV. ÚS 270/09, IV. ÚS 27/2010). Podľa názoru ústavného súdu krajský súd (v spojení s okresným súdom) ústavne konformným spôsobom vec posúdil a odôvodnil.

S odvolaním sa na tieto skutočnosti a závery ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľov v časti týkajúcej sa napadnutého rozsudku krajského súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo/90/2010 z 30. júla 2010

Ako už ústavný súd uviedol, sťažovatelia neuviedli špecifické porušenia základných práv postupom alebo napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ale obmedzili sa na už analyzované tri hlavné námietky proti napadnutému rozsudku okresného súdu, ktoré z ich pohľadu neboli odstránené ani najvyšším súdom. Z uvedených troch námietok sťažovateľov označených v sťažnosti sa napadnutého uznesenia dovolacieho súdu týka iba tretia námietka (nenariadenie ďalšieho znaleckého dokazovania okresným súdom, ktorým sa mal preskúmať výpočet výšky platieb sťažovateľov v iných položkách, ako je vykurovanie). Najvyšší súd skúmal, či predmetná námietka odôvodňuje prípustnosť dovolania. (Prvé dve námietky neboli predmetom posudzovania najvyšším súdom v dovolacom konaní.)

Podľa najvyššieho súdu dôvod namietaný v sťažnosti nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 OSP. Podľa príslušnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu *„Nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv účastníka konania*

nie je postupom, ktorým by mu súd odnímal možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O. s. p.). Ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť len k jeho nesprávnym zmätočnosti rozhodnutia. Pokiaľ dovolatelia namietajú aj nesprávne hodnotenie dôkazov, dovolací súd uvádza, že v prípade nesprávnosti hodnotenia dôkazov nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p.“.

Ani v tomto prípade ústavný súd nepovažuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že medzi namietaným uznesením najvyššieho súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by naznačovala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Z tohto dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľov aj v časti týkajúcej sa napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa aj ďalšími návrhmi sťažovateľov uplatnenými v petite ich sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. septembra 2011